ГОДИНА XXXIV. На Цетињу, у суботу 23 априла 1905. БРОЈ 16.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год. 12 круна, на по год. 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Поједини број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштанском упутницом или групом само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње. Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— У петак, 22 о. м., као на дан рођења Њеног Краљевског Височанства Књагиње Милене свечаност је отпочела 21. априла у вече: престоница је била окићена заставама, а војна музика свирала је пред Двором и по вароши. На сами дан свечаности у 10½ сати одржано је у манастирској цркви свечано благодарење са многољетствијем. Чинодејствовао је Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан са мјесним свештенством. Благодарењу су присуствовали; Његово Кр. Височанство Књаз Господар, Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија, дипломатско тијело, државни великодостојници, официри, чиновништво и грађанство у потпуној паради. При изласку из цркве пуцали су топови, а војна музика свирала је пред Двором, за вријеме које је, у отсуству Њеног Кр. Височанства Књагиње Милене, примао честитања Њ. Кр. В. Књаз Господар. У вече је био велики објед у Двору и освјетљење вароши.

— Данас, на Ђурђев дан, крсно име Владајућег Дома, била је у манастирској цркви литургија, којој су присуствовали: Његово Кр. Височанство Књаз Господар, Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија, наши министри, великодостојници официрски кор, чиновништво, грађанство и мноштво народа из унутрашњости. Његово Кр. Височанство Господар примао је честитања у великој одаклији. У подне је био у Двору велики објед. Религиозни обред крсног имена извршио је Њег. Високопреосвештенство Г. Митрополит Митрофан. Приликом обједа Високопреосвештени Митрополит Митрофан и пресвијетли Прабискуп Милиновић подигли су наизмјенице чашу у славу Божију, за здравље и срећу Њ. Кр. Височанства Господара и Владајућег Дома. Узвишени Домаћин напио је за срећу Црне Горе и за здравље Црногораца. За вријеме обједа свирала је војна мувика. —

— Истога дана у 11 сати прије подне поводом имендана Њ. Имп. Величанства руске Царице Александре Феодоровне, било је благодарење с многољетствијем у дворској капели.

— Поводом имен-дана Њ. В. Краља грчког Ђорђа, г. Антонопулос, грчки дипломатски агент, примао је уобичајена званична честитања у легацији. На честитање су ишли г. Андрија Радовић, маршал Двора, у име Њ. Кр. В. Господара а г. вој. Гавро Вуковић у име Књаж. Владе, затијем дипломатски кор, наши министри и многи чиновници.

— Будући је данас и имендан Њ. Кр. В. Престолонаслједника Србије, помињало је име Краљевића Ђорђа дуж цијеле литургије, гдје год је прилика то захтијевала

— Г. барон Кун од Кувенфелда, аустро угарски министар при нашем Двору, са госпођом баронницом отпутовао је на кратко вријеме у иностранство. За вријеме одсуства г. барона Куна од Кувенфелда отправљаће послове посланства г. Никола пл. Јуристовски, који је овамо стигао прије неколико дана

— Госп. Џевад-бој, новонаименовани секретар царско-отоманске легације, допутовао је у недјељу из Атине овамо и предузео своје ново опредјељење.

— Госп. Лобачев, царско руски вицеконсуо у Скадру допутовао је на Цетиње.

ЦЕТИЊЕ, 22 априла

Индо-Китај и Јапан.

У потоње вријеме јапанска штампа, па и званична радо се зауставља на питању о француској колонијама у Азији, а нарочито од онда, од кад је француски парламенат асигновао доста крупну суму за појачање одбране Индо Китаја.

Као што је познато, све насеобине које је Француска у потоње вријеме стекла, могу се подијелити на пет засебних група: насеобине у западној Африци, којима је основна база Сенегал (Дакар); насеобине индијског океана с основном базом Мадагаскаром (Дијего Суарец); Антиљска острва — база Мартиник (Фор де Франс); насеобине Тихог океана — база Нова Каледонија (Нумеја); најпослије насеобине Далеког Истока — база Кончинчина (Сајгон). Сви побројени пристани, према декрету од 3 јуна 1902 год., сматрају се као основне тачке за флоту и према томе су и утврђене.

С економске тачке гледишта прво мјесто међу свијема побројеним насеобинама без сумње припада Индо Китају, који у томе погледу вриједи за Француску скоро колико све остале њене насеобине, не рачунајући, разумије се, Алжир, који је већ давно изгубио облик праве насеобине. Индо-Китај заузима прво мјесто и у погледу стратегијском, јер он може послужити као основица не само против инглеских владавина у Индији, него и против читавог јужног Китаја, холандскијех и њемачкијех насеобина у Тихом океану и против читаве јапанске јевропске трговине. Према томе природна је и она завист, с којом друге колонијалне државе гледају на ту француску насеобину. Особито та насеобина запиње за око Јапанцима, јер ни једна друга држава осим Русије не би била у стању, да толико посмета јапанској паназијатској политици, колико Француска и то баш из Тонкина.

Јапански званични лист „Ниши Ниши“ у једном од потоњијех бројева говори о Индо Китају овако: „Индо-Китај даје нам више од 25% цијелог ориза, што га ми довозимо са стране. Према томе, наша политика мора ићи на то, да стече пријатељство француске владе, и полазећи с тога гледишта, ми немамо никакве намјере да нарушавамо мир на Далеком Истоку. *Поред свега тога* кад би Француска продужила и даље да уображава о нашим бајаги освајачким тежњама и плановима, те не би прекинула своје даље оружање. — таква политика изазвала би сличан рад и са стране Јапана и у таквом случају сва одговорност за нарушење мира пала би потпуно на Французе“.

Ако овоје узмемо у обзир, пише „Новоје Времја“, да јапански дипломати и у данашњем рату сматрају, да је у Кореји и Манџурији Русија нарушила мир, а не Јапан, онда ове ријечи званичног јапанског листа могу имати врло опасан значај за Французе. Ако Јапан пристаје да живи у миру с Француском само под тијем условом, да Индо Китај увијек остане отворен и не заштићен, те би га Јапанци могли напасти у сваком згодном случају, онда се је чудити једноме дијелу француске штампе, који је ту недавно савјетовао Русији, да прекине рат с Јапаном „часнијем“ миром.

ЈАПАНОФИЛСКИ НЕУСПЈЕСИ.

Пријатељи споразума са Инглеском у Француској, као и пријатељи јапански у Инглеској, старали су се свом снагом, да какогод ослабе француско руски савез, а у потоње вријеме добро им је дошло за то с једне стране мароканско питање, а с друге — пребивање руске ескадре у камранском заливу, као и питање о оставци Делкасе-а, која је била на дневном реду. Све ово они су хтјели употребити као средства за поткопавање савеза између Русије и Француске, али су и овога пута њихови планови остали без успјеха.

Мароканско питање дало је повода за напад на руско-француски савез због тога, што су истицали, бајаги, као да је руски војнички и политички углед пострадао ушљед неуспјеха у Манџурији течајем једне године ратовања, и да је њен значај, као француске савезнице, знатно пао у Њемачкој, те је ова потоња због тога и промијенила своје односе према Француској, нарочито послије несретног боја под Мукденом. Али ово потоње прије свега није истинито, јер је још у новембру прошле године, т. ј. далеко прије мукденског боја и прије него је цар Вилхелм посјетио Тангер, у истом Тангеру њемачки посланик казао француском посланику, да је врло непријатно утицала у Берлину та околност, што Француска није нашла за потребно, да извијести Њемачку о споразуму између Француске и Инглеске бар у оном питању, које се се односи на Мароко. Према овоме Русија и њени војнички неуспјеси на Далеком Истоку нијесу ни мало криви, што је данас Њемачка подигла свој глас према Француској и створила доста непријатну атмосферу за добре међународне односе. Узроци су, дакле, ту други, и ако се ти односи до сад тачно опредијелити не могу.

С друге стране пак претпостављана оставка Делкасе-а приписивала се томе, као да Делкасе није могао више да трпи рушење француске неутралности од стране Русије, које се је понајвише исказало у стојању руске ескадре код Мадагаскара и још више у стојању те ескадре у Камранском заливу. Положај Делкасе-а био је, по мишљењу британских франкофила и јапанофила, тако тијем компромитован, да му није остајало друго, него да умије руке и да одступи од извора могуће ратне опасности.

Али и ова измишљотина показала се је као врло неспретна и неоснована. Тај неуспјех британских јапанофила, да поруше француско-руски савез и да у Француској изазову неповјерење према њеној савезници, довео их је само до тога, те су погледи јапанофила и циљеви које Јапан жели да постигне још једанпут подвргнуте претресању и пресуди. — И у Америци, као и у Јевропи, још је једанпут постало јасно, да Јапану није стало ни за Јевропу ни за Америку, и да у овоме рату он пази само своје интересе и спрема се, да из Азије, која искључиво мора припадати Азијатима, истисне сваки туђи утицај.

Овај „проналазак“ учинио је, те су јапанофили у својим државама изгубили земљиште испод ногу. Због овога, може бити, како пише „Новоје Времја“, и вијест о уједињењу ескадре адмирала Небогатова с ескадром адмирала Рожественскога не изазива више особитог немира у „пријатељским“ Јапану државама. Ако се је то уједињење и догодило, или ће се скоро догодити, онда тијем грђе за Јапан, који није умио, или неће умјети, да то спријечи, — то су готови довикнути Јапану његови дојучерашњи пријатељи.

НОВИ РУСКИ ПОСЛАНИК У ПЕКИНГУ.

Недавно је преминуо у Пекингу руски посланик П. М. Лесар, који је, течајем свога дугогодишњег дипломатског службовања, умио да часно и достојно одржи руску заставу на Далеком Истоку на висини, која јој доликује. Умро је радник, коме се тешко замјеник наћи може, те је због тога губитак његов веома осјетан у руском дипломатском свијету. Ми пак још га више жалимо с тога, што је он „наше горе лист“. Предци његови преселили су се још за вријеме св. Петра с Његуша у Русију.

Покојник није припадао броју оних привилегидираних дипломата, који се, скоро иза школске скамије, спремају, да заузму мјеста посланика и повјереника, и, кад дођу на те положаје, остају једна примјетни, не будући кадри истаћи се својим радом. Озбиљно образовање, природни ум и служба у руским провинцијама, издигли су били покојника на дипломатско поприште. Познавање Азије, њено проучавање, којему је Лесар посветио више година своје службе у Туркестану, онај особити дар, да завири у душу и живот источних народа, — све је то побудило, да се, насупрот дипломатским традицијама, повјери инжењеру путова дужност дипломатског агента руске владе при двору бухарског емира.

Живећи у Бухари, на граници авганистанској, гдје су се додиривали руски и инглески средњоазијски интереси, Лесар је одлично проучио стање ствари, и, кад је назначен за савјетника руског посланства у Лондону, појави се као лице, које зна јаку и слабу страну инглеског утицаја и владе у Средњој Азији и Китају.

Кад су тешки догађаји 1900. год. приморали Русију, да се умијеша у Китајске послове, и, мало спремљен да руководе источно-азијском, а дјеламице и китајском политиком, бивши руски представник у Китају, Гирс, био је премјештен на друго мјесто, а мјесто њега у Пекингу именован је П. М. Лесар. Руска влада је тада слободно одахнула, јер је осјећала, да ће се руски послови на Далеком Истоку, у предјелима Китаја, налазити у чврстим и вјештим рукама, и да се неће прекратити плодотворна политика грофа Касини. С друге стране премјештај Лесарев из Лондона у Китај изгледао је у своје вријеме као опасан по инглеско господарство у Китају, и свак ће без сумње разумјети, како су Инглези били тијем непријатно дирнути, пошто су исказивали своје незадовољство и у новинама.

Пошљедњи су догађаји доказали, да се Русија није преварила у нади. Лесар је заиста умио држати на потребној висини руску заставу у Китају. Шта више, у потоњем тешком времену руско јапанског рата, у вријеме понижавања Русије на Далеком Истоку, покојни посланик умио је са разлозима и правичношћу својих потраживања приморати Китајце, да, као и прије, уважавају Русе.

Умро је Лесар још доста млад. Он се родио 1851. год. У пошљедње ври-

јеме телеграми су врло често јављали о његовом болесном стању, па и о томе, како му је чињена била операција, али нико није могао претпоставити, да ће смрт тако рано отргнути тога држави потребног радника.

Сад, кад је ескадра адмирала Рожественскога ступила у китајске воде, кад сваковрсна питања о нарушењу неутралитета могу да искрсну сваког часа, — сад, кад је неопходно потребно имати при Пекинском двору одважног радника ради уклањања свих непријатних за Русију неспоразума, — ко ће сада замијенити Љесара?

Љесара ће, према телеграфским извјештајима, замијенити Д. Д. Покотилов, који је до сад служио у министарству финансија, као чиновник на расположењу.

Као што је, дакле, пок. Љесар изашао из руске дипломатске школе, тако је из исте школе изашао и његов замјеник. Са Далеким Истоком уопште, а нарочито с Китајем, нови посланик имао је прилике да се позна служећи у Пекингу као агент руског министарства финансија још од онда, од кад се је, послије свршетка јапанско-китајског рата, Русија зблизила с Китајем и закључила с њим читав низ договора односно руско-китајске банке, концесије за источно-китајску жељезницу, аренде квантунске области са Портартуром и т. д. За све то вријеме Д. Д. Покотилов налазио се је у Пекингу као опуномоћени представник рускога министарства финансија и преко њега су се водили преговори с пок. Лихунчангом и другијем китајскијем великодостојницима. Према томе, он је имао могућности да се ближе упозна, како с карактером китајске дипломације, тако и са свијема дипломатскијем мисијама у Пекингу. Осим тога, радећи по упутствима и под руководством бив. министра финансија, државног секретара Вите, прошао је он и другу практичну школу, која се одликује од оне, коју обично пролазе руски дипломати, који стварају своју каријеру служећи у министарству спољних послова. Д. Д. Покотилов, као опуномоћени агент руског министарства финансија у Китају, стекао је репутацију енергичног радника и вјештог и доброг познаваоца ствари на Далеком Истоку. Према томе, може се надати, да ће он достојно заузимати тако важан и одговоран положај, којему још више важности придају данашњи догађаји на Далеком Истоку.

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

Балтичка ескадра.

У чланку: „Што може предузети Рожественски“, париски „Eclair“ доноси шљедеће мишљење једне компетентне личности:

„Према томе, како вријеме пролази а догађаји теку, може се позитивно рећи да ће Рожественски бирати између ових планова:

1) Да продужи пут и приближи се непријатељу, који се, како мисле, налази са цјелокупном снагом код Макунга (Пескадорска острва). У таквом сукобу била би надмоћ на страни адмирала Тога.

2) Да маневрира у индо-китајским и сундским водама, држећи непрестано Тога у неизвјесности односно тога, кад ће Руси проћи кроз мореуз. То оклијевање ће дати могућности Небогатову да се придружи главној ескадри, а Рожественскоме да ступи у бој с Тогом при једнаким условима.

3) Да заобиђе Формозу с истока, т. ј. да прође између Формозе и Филипина да, избјегне сукоб и стигне у Владивосток. Та тактика је у неколико врло добра, али има велики недостатак, што би у том случају Небогатов могао бити остављен самом себи. Нема сумње, да, ако Того пропусти Рожественског, неће пропустити малену ескадру Небогатова, која би била остављена својој судбини на путу међу Цејлоном и Сингапуром.

4) Да очекује не само Небогатова него и четврту ескадру, која ће скоро отпловити из Либаве.

Неки говоре, да ће Рожественски, ако буде дуго чекао, дати прилике Тогу да се ојача. На то се може одговорити: ако се Рожественски жели упустити у бој, неопходно му је за то потребна помоћ ескадре Небогатова, па да побиједи непријатеља.

Ако он усхтједне, да избјегне сукоб и дође до Владивостока без боја, то ће му, може бити, и испасти за руком, али опште руско и француско мњење, које га сад узноси, не би му никад опростило кад би оставио ескадру Небогатова својој судбини. Нема сумње да би Того, ослобођен од Рожественскога, који се већ не би враћао натраг, напао на Небогатова с великом снагом и разбио га. На тај начин би Јапанци могли одржати побједу.

А да је ескадра Небогатова баш потребита за Рожественског, ево чим се може то потврдити:

До сад су снагу јапанске флоте сачињавали велики топови. Располажући два пут већим бројем топова него портартурска ескадра, Того се је увијек борио не из близине, него на растојању од 5 врста, докле нијесу могли добацити многобројни руски топови (од 6 палаца), или су му наносили мало штете. Того и сад много полаже на исту тактику, да би побиједио Рожественскога. Али Рожественски има врло добро средство да ослаби ударе великих топова јапанске артиљерије, јер је на лађама Небогатова средња артиљерија врло слаба, али зато је она крупна врло снажна. На тој ескадри има 18 великих топова, којима је калибар виши од 8 палаца. Ако се тај број дода броју од 36 топова истог калибра на ескадри адмирала Рожественског, то укупно износи 54 велика топа. А цјелокупна јапанска флота, може располагати највише са 65 топова

Та се разлика још мање опажа услијед тога, што је извјесни број јапанских топова постављен на крстарицама, које су недовољно заштићене оклопом, док су руски бродови постављени на бродовима, који су заштићени дебелим јаким оклопом.

Ето то су материјални узроци, који, поред обичних узрока приморавају Рожественскога, да чека ескадру Небогатова, с којом се је, како се из потоњих француских а и јапанских вијести вијести може закључити, већ и сјединио.

Ново руско бродовље.

Руски листови јављају, да је Цар Никола наредио, да се шљедећи бродови, који се дограђују, овим именима окрсте: 1. *три крстарице типа „Бајана“:* „Адмирал Макаров“, „Палада“ и „Бајан“; 2. *четири канонијерке типа „Гиљак“:* „Гиљак,“ „Бобр,“ „Сивуч“ и „Корејац“; 3. *десет ријечних канонијерка* свака од 183 тоне: „Орочанин,“ „Монгол,“ „Бурјат,“ „Забајкалец,“ „Сибирјак,“ „Кореја,“ „Киргиз.“ „Калмик,“ „Амурец“ и „Усуријец“; 4 *двије торпедне крстарице* по 570 тона: „Всадник“ и „Хајдамак“; 6. *један торпедни транспортни брод*: „Јенисеј“; 7. *тридесет и једна торпедњача*, двије по 297 тона, а 29 по 350 тона; „Поручник Маљејев“,“ „Инжењер механик Анастазов,“ „Поручник Сергијејев,“ „Капетан Јураовски,“ „Инжењер-механик Звјерјев,“ „Инжењер-механик Дмитријев,“ „Бдитељни,“ „Бојевој,“ „Бурни,“ „Внимателни,“ „Внушителни,“ „Винослиби,“ „Силни,“ „Сторожевој,“ „Стројни,“ „Разјашчи,“ „Расторопни,“ „Дјелни,“ „Достојни,“ „Дјејателни,“ „Изкусни,“ „Исполнителни,“ „Крјепки,“ „Лехки,“ „Ловки.“ „Летучи,“ „Лихој,“ „Мјетки,“ „Молодецки,“ „Мошчни“ и „Поручник Бурјаков.“

Осим ових бродова спрема Русија још једну нову ескадру, о чему листови доносе овај извјештај:

Чарлс М. Шваб, познати амерички гвожђарски индустријалац, и Чарлс Б. Флент, о коме се у пошљедње вријеме много говорило као о посреднику у набавци бродова за Русију, приспјели су прије неколико дана у Петроград, да закључе преговоре о набавци ратних бродова, муниције и оружја. Цјелокупна свота набавака износи на 200 милијуна рубаља, а све набавке Русија хоће да повјери америчким фирмама. У овом послу учествују бродарнице у Крампу и Њупорт-Њусу и још неколико највећих гвожђарских фабрика, које све скупа заступа Шваб. Један дио овога посла извршиће се у Русији, али и то ће да раде амерички радници, који ће у Русију доћи из Америке. Шваб, који важи као ауторитет на пољу гвожђарске конструкције, управљаће свима овим радовима и водиће надзор над њима, а Флент ће управљати финансијским дијелом. Шваб је прије два мјесеца био дуже времена у Петрограду и том приликом водио преговоре, који ће се сад закључити. Руска влада набавља поменуте предмете код америчких фирама с разлога, што хоће да на случај каквих јевропских заплета буде осигурана с ратним материјалом. Најновије вијести јављају, да је између руског адмиралства и индустријалца Шваба већ закључен уговор односно градње великог броја ратних лађа од 16 хиљада тона нарочитог типа, који ће свијет бацити у чудо и које ће према обвези Швабовој имати за 20% већу убојну снагу него и једна досалашња ратна лађа.

Инглески суд о изгледима поморске битке

Инглески поморски писац Џен (Jane) у „Дели Кроникли“ испоређује руску и јапанску флоту, па их врста овако:

У првом реду долазе тешки топови, које писац по ваљаности овако оцјењује:

Добрих топова има: Русија 16 од 12 палаца, а Јапан ниједног; средњих: Русија има 4 топа од 10 палаца, Јапан 16 од 12 палаца и 1 од 10 палаца; мање вриједних: Русија има 8 топова од 12 палаца, Јапан ниједног; сасвим мало вриједних: Русија има 2 топа од 12 палаца, Јапан 4 од 12 палаца. Према томе Руси имају 94 поена за успјех против 55 јапанских, или ако су Јапанци, што није вјеројатно, дигли лађу „Јасиму.“ 94 против 67 поена Осим тога пуцају Јапанци само умјерено, а руске су тобџије јаче. Свакако би Рожественски, кад се узме у обзир снага топова, у поморској битци на кратку удаљеност имао два поена против једног за побједу. У погледу на заштиту оклопа непријатељи су једнаки. У погледу на брзину Јапанци имају два поена против једног, али за битку у краткој удаљености то не значи ништа, ако је спорији противник тактички окретан. У погледу на општу способност посаде Јапанци имају два поена против једног, и то је једина противтежа против бољих топова руских.

Лако је могуће, да у поморској битци на кратку удаљеност храбри Јапанци буду уништени, као што су уништени храбри и фаватични Мадисти у битци код Омдурмана. То је сасвим могуће, али није вјеројатно; то није вјеројатно за то, што Того заповиједа јапанском флотом. Једини човјек који види могућност пораза, то је по свој прилици јапански адмирал.

Маса народа у Јапану рачуна с тиме тако мало, као и маса народа у Инглеској. И у јапанској морнарици можда то не виде. Али ту могућност добро види Того и већ ју је давно видио. И јер је то тако тешко да ће доћи до велике поморске битке, гдје су сви изгледи на руској страни.

Затијем инглески писац износи мишљење, да ће Того својим лаким лађама и торпедњачама тако дуго парцелирати руску флоту и гледати да јој зада тешке губитке, док је не умори и не ослаби, па да је онда тек са својом флотом нападне.

Јапанска шпијунажа у руској војсци.

Дописник „Новог Времена“ јавља из Манџурије ово: У селу Тајсухе, 20 врста на југ од Гирина, ухваћен је јапански сфацир Комајаси и подофицир Кого, преобучени као Китајци Преслушање њихово изнијело је ово на видик: Комајаси Томаки, младић од 23 године, поручник је коњичкога пука, који је сНогијем оперирао против Мукдена. Дне 23. марта поручник је био послан с одјељењем од пет људи у Гирин, да сабере ондје тачне вијести о кретању руске војске тамо. Комајаси с одјељењем ишао је на исток и дошао до села Шеншупу, одакле му даље није било могуће вршити извиђаје, јер је све чешће сусретао руску коњицу и колоне руске пјешадије. Поручник Комајаси јавио је то заповједнику свога пука, али је добио категоричан одговор: задатак мора бити извршен. Комајаси, да би задатак испунио, преобуче се као Китајац и тако му је било могуће проћи кроз руску линију, проборавити тамо неко вријеме и вратити се натраг. Тако то обични раде јапански коњаници, којима је задаћа да врше извидничку службу. Резултати су били значајни и Јапанци су били прекрасно извијештени, на примјер, о томе, шта се догађало у Мукдену за пошљедњих операција. У селу Шеншупу Комајаси је најмио Китајца водича, који му се обавезао да ће га довести до Гирина, помоћи му у извиђајима и довести га натраг. К поручнику је придијељен подофицир Кого, који се такође преобукао као Китајац Комајаси све што је видио, тачно је записивао. Али на путу натраг у селу Тајсухе, Кого, који је ишао пјешке, побудио је сумњу руских војника својом спољашношћу; руски му војници скидоше капке и кад не нађоше редовног китајског курјука (перчина), знали су одмах да су то јапански шпијуни.

Комајаси је на преслушању казао, да Јапан има кадар од 200 хиљада људи, из кога се стално попуњују губитци бојнога поља, а нова мобилизација попуњује опет кадар Сваки пук на бојишту има код муђе у кадру свој батаљон, којим се попуњава. Комајаси рачуна јапанске губитке код Мукдена више него на 100 хиљада.

Увјерен је, да ће Јапанци напредовати у рату, док не достигну свој циљ и Русе не баце из Манџурије Каже, да у јапанској војсци, а нарочито међу простим народом има у Јапану много таквих, који желе што бржи завршетак рата, али много њих говоре за то, да ће Јапан војевати до пошљедњег даха и да ће имати исти успјех, као и до сад. Војска јапанска биће свагда изнова попуњена. Неколико дана прије мукденске битке већ је била одаслана војска, која ће попунити губитке. Број свију

ЛИСТАК.

УСКРШЊИ ЗРАЦИ *)

— слика —

Кроз благу и сиву полутаму тихо су се разлијегали потмули звуци јутарњих звона. Звонило је на јутрење. Са запаљеним свијећама у рукама, побожни је свијет обилазио око цркве, а пред њима су ишли свештеници пјевајући ускршње пјесме и носећи на рукама Плаштаницу.

Хладан јутарњи повјетарац тихо је пиркао и разносио мирис прољетњега цвијећа.

Све је било тако тихо, — као и пјесме свештене — а побожно и свечано...

Пред црквеном капијом стајало је неколико убогих, међу којима бјеше и једно просјаче у подераном руху. Оно је плакало, а малим ручицама скриваше очи и плач свој. Његову душу раздираше неки тешки бол.

— Ама шта ти је дијете? — питали су га остали. — Што плачеш? — Да нијеси гладно?

— Али просјаче није могло одговорити. Оно је грцало у сузама... И када се сврши св. служба и свијет поче излазити из цркве: „дарујте, дарујте!“ повикаше несретни и убоги људи. Просјаче бијаше скинуло капицу са главе и кроз плач једва понављаше њихове ријечи... Једна од жена, мати, чије јединче умрије прије неколико времена, приђе му и благо га помилова руком по глави. А кад га упита зашто плаче — просјаче јој одговори:

— Мати ми је болесна.

— Мати! ах дијете, сирота мајка, па ти сигурно за њу и просиш? А имаш ли још кога свога?

Никога, никог више!

— Јадно дијете, хајде са мном Ја ћу ти дати хране и новаца... О, о, јадно дијете!..

Одведе га дому своме, даде му јестива и мало новаца за бону матер његову, а њему преобуку њеног умрлог дјетета.

Просјаче, дошав до оваквог дара, са пуно радости у грудима, журило је својој боној мајци Дјетињска радост испуњаваше млађану душу његову, а у очима блистаху суве радоснице.

...Тихо и на прстима приђе мајчиној постељи; помилова је благо по лицу и поче је будити — чињаше му се да мати спава — али, мати се не мицаше. Дотаче се руку њених — оне бјеху хладне...

— Мамо, мамо! врисну сироче.. Ну, мати се ни на врисак не одазва.

Сироче је пиштало од неизмјерног бола а суза за сузом низаше се низ блиједо и мршаво лице његово. Сузе, јецање, бол и туга — гушиле су га

Али, и кроз ту тугу и тај бол, испрекидано могаху се чути јауци: „гдје ћу сада? Мајко, мајко, ти си ми била све и сва... ја у свијету нигдје никог немам!.. Пробуди се болан... донио сам ти хране и новаца .. мајко моја! .“

Ридање, јецај и плач, мало по мало стишаваху се...

А кад љупко злаћени зраци ускршњег јутра продријеше у собу болесничку, опазили су и обасјали: — како дијете материно, плачем и тугом заспало положеном главом на груди њене!

ПЈЕВАШ ЛИ ТО, МАЈКО

— пјесма у прози —

Мајка болна, преболна. Сва клонула. У грудима јој нешто крчи, а глава јој заноси, легла на под; чини јој се да ће јој ту бити лакше но на постељи.

Дјеца се разишла, неко у школу а неко у игру. А шта би јој могла и помоћи, само да их плаши и растужује.

Само код ње остала мала Мица, њено мезимче од двије до три године. Легла и она на под. Наслонила се на мајчине груди па се игра со једним шареним дугметом на њеној хаљини.

Собину би тишину нарушила по која муха, која би лијено прозујала поред главе и изгубила се негдје око прозора.

Једино се још чује тајанствени сатић о зиду како чини:

— Цика цак, цика-цак!

— Како полагано откуцава... Како је то страшно!.. мислила је болесница. Моји пошљедњи тренутци... Ох, то знам добро! — Исто тако куцало је кад је умирао мој јадни Здравко, — моје првјенче.. Часком престане, па опет настави. Цика цак, цика-цак.. О, Боже и данашњи дане, сачувај ми дјецу!... Није ми мене жао; жао ми је ових сиротића... па да их више не видим, да их више не помилујем?!.. Да се растанемо за навијек!.. Баба Манда каже, да се ни *горе* не састају и не познају. Само каже мајка и првјенац што се је, кад пут сусретну и рекну једно другоме: „Негдје смо се вијали!“ Па више ништа ..

— Цика-цак, цика цак!

— Јадна дјецо, једне овдје да оставим, а друге горе да не нађем . Мој тужни удесу!.. Па шта ће ови сиротани? Да ништа друго, гад ће их разнијети!.. Да их хоће бар ко по глави миловати?!.. Туђа срца за њих ће бити затворена.. Они ће бити блиједи, неумивени, неочешљани; кошуљу ће носити по двије недјеље, а такву дјецу нико не милује... Кад друга дјеца прозборе своју најслађу ријеч: мати, они ће стајати нијемо, блесаво, јер неће знати, шта је то, или ће се горко заплакати...

У том јој се тренутку уједини душевни бол са тјелесним; преви се и болно зајеча.

Тужни болни глас, разлијеже се кроз мртву тишину у соби.

— Пјеваш ли то, мајко? — запита је мала Мица, остављајући своје дугме којим се све дотле забављала.

— Пјевам сине, пјевам; одговори мајка и загрцну ..

*) Доносимо ове двије ствари у подлистку из књиге „Материнско Царство“, коју су саставили Ж. М. Радосављевић и Р. Митровић Ур. „Гл. Срп.“

јапанских армада пијени на 400 хиљада људи Ухваћени је молио, да му поштеде живот због његове старице матере, јер није чинио ништа друго, него вршио заповијест свога старијега

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Са српског универзитета у Биограду). У филозофском факултету српског универзитета изабран је за ванредног професора историје старог вијека д р Никола Вулић — За хонорарне професоре изабрани су у правном факултету Гига Гершић, Аца Борисављевић и Спасоје Радоичић, у филозофском д-р Војислав Бакић и д р Марко Леко, у техничком Милан Андоновић и Милан Капетановић.

(VI. конгрес словенских новинара у Абацији) Као што смо већ јавили, 1, 2 и 3 маја ов. г. држаће се у Абацији и Воловском VI. конгрес словенских новинара. Одбору се пријавило много учесника из руских и пољских новинарских кругова, као и из осталих словенских земаља. На конгресу ће се претресати између осталих и питање о организацији словенских новинара.

(Криза у васељенској патријаршији ријешена). Како „Цариградски Гласник" јавља, послије шестомјесечног прекида црквених послова због кризе у васељенској патријаршији ушли су послови опет у редовни ток, пошто су опозициони митрополити пристали, да иду у своје епархије. Пред полазак митрополити су предали патријарху дијелове синодског печата, који су се код њих налазили.

У попиједњим сједницама Св. Синода поведена је ријеч и о попуњавању скопљанске епархије Но због великих празника престале су сједнице, и стога је питање о попуњавању скопљанске епархије одложено до послије Ускрса. „Цариградски Гласник" се нада, да ће се одмах иза Ускрса приступити избору новог скопљанског митрополита, јер је већ све у ред доведено.

(Календар Српске Матице). Књижевни одбор „Српске Матице" на својој сједници од 31. прошлог мјесеца ријешио је, да ради великих трошкова, који се нијесу могли исплатити, обустави засада издавање календара „Срп Матице". — За ову ваљану народну књигу заиста је велика штета, што неће више излазити. Не знамо до кога је кривица, што се ова књига није могла одржати, али држимо, да је требало више настојавати, да се она одржи, јер кад толики календари, који по својој вриједности далеко стоје иза календара „Српске Матице", могу да постоје и наплате трошак своме издаваоцу, могло је то бити и са овом ваљаном народном књигом, само да се је на томе озбиљније порадило.

(Ускрс Господа Исуса Христа) Под тим насловом изашла је прва књижица за православни српски дом и школу, што издаје богословско књижевно друштво „Слога" у Ср. Карловцима. Ову прву књижицу треба сваки српски дом и школа да купи и да се из ње поучи ономе, о чему сна говори У њој су у лијепом српском преводу ускршњи канони: Ирмоси са тропарима, стихире, св. јеванђелија, слово св. оца Јована Златоустог на Ускрс, са тумачењем Платона митрополита кијевског и побожни обичаји наше св. православне цркве о Ускрсу. Књижица је изашла са лијепом Предићевом сликом „Христово Воскресеније", а приредио ју је г. Стеван Каћански, богослов Цијена јој је само 10 хелера.

(Народне школе у Србији.) Народних је школа у Србији било школске г 1903/04 грађанских 5 са 25 наставника, виших дјевојачких 6 са 25 наставника и основних 1263 са 2205 наставника. Свега 1274 школе са 2255 наставника Основних је школа било мушких 1093, а женских 170. Учитеља је било 1349, учитељица 856 На крају школске год. било је школске дјеце 107.953, ученика 85.644, ученица 22 309.

(Статистика гимназија Краљевине Србије и ђака у њима) У Србији има 8 потпуних гимназија: три у Биограду, по једна у Зајечару, Крагујевцу, Нишу, Пожаревцу и Ужици: непотпуних има 11, и то 6 то разредних у овим мјестима: Ваљево Врање, Крушевац, Неготин, Чачак и Шабац; 4-ро разредних у овим: Алексинац, Јагодина, Љесковац, Пирот и Смедерево.

Крајем првог тромјесечја 1904./5. било је свега ђака у овим гимназијама 5346, а оних ђака који свршавају 299.

(Материнско Царство. *Читанка српских матера. Саставили Ж. М. Радосављевић и Р. Митровић, учитељи Препоручена од Гл. Просветног Савета. Издање књижарнице В. Валожића. Београд. Електрична штампарија. С. Хоровица. 1905. Цена 1·50 дин.)* — Када би се од царске палате, па до сиромашке колибе свуд као што треба схваћало: *што је васпитање и од какве је вриједности по све облике друштва људског,* другојаче би то друштво било склопљено и ако ништа, а оно бар у изгледу би била његова промјена у смислу хришћанског идеалисања о царству Божјем на земљи. Међутим непоимање вриједности васпитања не само да има ту попљедицу, да се васпитању не чине жртве, које би требале да се не чиве, но се тај тако важан посао чак на млогим мјестима и у млогим приликама свјесно багателише!! Као да се не преза ни мало од тога, што се немар према правилном и истинском васпитању жестоко свети, за шта имамо свакодневне примјере. Неспрема младежи у етичком смислу руши оно, што су стекли појединци, руши оно што су вјековима припремале државе и народи, па ипак као да се слијепо према свему томе! Васпитачи по професији и данас се сматрају, по оној латинској, од Богова проклети и на сваком кораку се, на жалост, иде на то, да им се практично докаже, е су побркали пут живота, кад су отишли у учитеље. Б г м позвати помоћници њихови у васпитању, они којима је у дужности васпитно вођење, не само да не знаду онога, што треба са дјецом да чине, но знаду и чине оно, што не би требали да чине. Колико је мајки пољубило руку ђетета кад је ово први пут том руком умјело нешто украсити и украло; колико је њих наградило своју ђецу кад су тачно извршила поруку својих родитеља, да слажу или преваре о нечем своје сусједе; колико је њих од своје ђеце створило надувењаке, китећи их и кинђурећи их мимо осталу ђецу, међу којима се она крећу и притркашив им, рецимо, сабље, мамузе и друге дрангулије! И што да ређамо даље примјере?!...

Како ђе, али код нас се, држимо, мало или ни мало не ради на томе, да нам покољена мјесто страха земаљског или небеског имају моралну аутономију, те да чине оно што је добро и поштено *само зашо што је шо добро и пошшено.* У раду на том мало је ђе толико немара колико код нас и свака појава на боље у том погледу чини пријатно изненађење, а једна од таквијех појава јесте и књига чији наслов горе исписасмо, којом се ишло на то да се српској мајци даде у руку једна читанка, која представља односе воља људских и друге ситуације, које посредно или непосредно бистре појмове о оном, што има мајка чињети као васпитач. Намјера је лијепа, али књига „Материнско Царство", по свом саставу онакви какви је, неће имати оног успјеха, који су можда њени састављачи предвиђали. Нећемо рећи да су г.г. Радосављевић и Митровић имали у нашој литератури добар избор ствари, које су им за књигу биле потребне али и колико су имали, нијесу избор учињели како треба. Од 74 ствари, које су у књигу ушле, мало њих је, којима је ту било мјеста, мало њих је, које ће бити силе компоненте к ресултанти, која се жељела књигом створити, те нам се „Материнско Царство" још на први поглед чини као збирка ствари, које се могу крстити општим именом *све и свашта,* а многе од њих и по садржини и по облику такове, да нијесу уопште требале излазити на јавност, а камо ли запремати мјесто у једној оваквој књизи. Чини се као да је књига склапана на хитање, а чини се и то као да је један од састављача јој, г. Ж. М. Радосављевић, и ако нити познат нити признат као књижевник, хтио да у књигу унесе што више својих послова, за које се једва може рећи да су тек покушаји, а који и да су Бог зна какви по садржини њихов је облик сасвијем некњижеван. Као примјер да наведемо један став из бајке „Мати", коју је г. Радосављевић превео с руског: „То бјеше неки старац *чије могурено и дршћуће шијело од сшарости и зиме бјеше увијено у издрпио коњско ћебе од кострети.* *) Ако су овако рогобатне и несрпски написане ствари за једну књигу, која код оних којима је намијењена има да развија естетику у најширем смислу те ријечи, онда не знамо што још не би могло у њу ући.

Ипак, ипак књига „Материнско Царство" неће бити на одмет и биће добро, ако се код нас чешће јављаше књиге овог жанра, а све боље и боље, те да помогну у васпитању оних, који имају да васпитавају

Цетиње, о Ускрсу 1905.

Xaverius.

*) Курив је наш.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

Мед је храна и лијек.

Дјеца, особито женска, уопште велики су пријатељи слаткиша, а старији знају наше мале гурмане често укорити ради овог тобожњег порока. Да право кажемо, криво им чине, јер што ми код мале дјеце кримо, одговара природном нагону чувања самога себе. Дијете по рођењу нагону инстинктивно осјећа шта његовом тијелу треба за храну, те је тога жељно. Да радо једе слаткиша, одговара његовој природној потреби, па му не би смјели то забранити, али опет не ваља, да једе слаткиша преко мјере.

У сваком је слаткишу много гушилца или азота, а баш овај је веома важан за одхрану дјетета; јер свака храна, у којој је гушилца, потстиче и помаже знатно измјену материје.

Кад је већ тијело одраслога без живе измјене материје бољежљиво, то је још више код тијела дјетиња, које је у развитку, јер је код њега измјена материје веома жива. Па као што дјеца, тако треба да и старци више слаткиша једу, да рад организма не запиње и да буде измјена материје што живља. За то дјеца и стари људи тако врло једу слаткиша, што ми често не можемо да разумијемо.

Али не само дјеца и стари људи, него и одрасли, особито ако су слабашни, не могу бити без слаткиша, нарочито без онога шећера, што је у воћу. Особито је храњив пак мед.

Већ старим народима био је мед познат и врло су га цијенили, па је доказано, да им је био уз друге разне плодове једна од најважније хране. Млијеко и мед сачињаваху „амброзију", јело богова; на многим мјестима библије говори се о меду с највећом хвалом, а Мојсије довикнуо је Јеврејима: „Одвешћу вас у земљу, у којој тече млијеко и мед". И коран спомиње мед, да је красно јело, а у традицијама старих арапских лијечника спомиње се мед као лијек Омир, Еврипид, Овид и Виргил опјеваше мед ради његове красне нарави, а Диодор нам прича, да је мед био главна храна многих народа у Италији. И дан данас у Швајцарској и у Француској радо једу меда о доручку.

У новије вријеме испитали су мед научно, те су нашли, да је веома храњив. Чудили су се онда људи, што су досада тако мало марили за ову драгоцјену храну.

По овим испитивањима има у меду 75 процената шећеровине. Иначе има у њему воде, етеричног уља и биљних соли и најпослије мало мравиње кисјелине.

Мед потстиче знатно измјену материје, јер има много шећера у њему, осим тога он и храни. Ушљед тога, што је шећеровина у њему у особитом својству, добива мед још веће значење, јер у вјештачком шећеру има гроздовине (шећера од грожђа) и слузава шећера у веома тијесној хемиској вези, који се морају у желудцу растворити, а у меду су ове ствари растављене и могу се с мјеста примити и потрошити.

Ради тога се мед препоручује нарочито оним људима, који пате од слаба желудца. Код меда су већ пчеле оно учиниле, што је код обичног шећера посао желудца, с тога је мед не само најснажнија, него и најлакше сварљива храна. Дакако да то *све вриједи само о чистом, нефабрицираном* меду, који је чист, прави производ пчела.

Али и ту има неких разлика, сувише и у неким врстама меда нашли су отрова, а чињенице су то потврдиле. У старо доба био је на пр. понтиски мед ради своје отровне нарави познат. Ксенофон приповиједа, да су се његови људи медом отровали; били су на име иза ужитка меда као пијани и најпослије помамни. То је било онда, кад се 10.000 Грка натраг повукло из Азије, а било је то у Требизонту, гдје је још и данас мед на више мјеста отрован. Ондје је нека врста биљака Rhododendron и Azalea, од којих пчеле праве тај отровни мед.

Мед из јужних крајева њежно мирише по цвијету од наранаџа, ружа и т. д. и већ код Римљана био је мед из Сицилије због изврсне араме на гласу, док је овај с острва Корзике био на злу гласу, јер је зауларао по тиси (taxus).

И наш домаћи мед је различитога мириса, укуса и боје већ према томе, од каквог цвијећа пчеле мед сисају. Мед од пролећа, „мајски мед", много је бољи од јесенскога; најбољи је онај од липова или багренова цвијећа.

Све зависи од тога, да је мед нефабрициран, т. ј да није с којекаквим стварима помијешан. За то је најбоље, да мед купујеш само код пчелара или ког онога, који свој мед купује код пчелара и који јемчи, да је прави и чист природни мед. Ако би и гдјекоја домаћица приговарала, да је такав мед сувише скуп, да служи само као слаткиш, то нека се не заборави, да добар мед више вриједи, него рђав или други слаткиш, а да и као лијек служи.

Да се тијело очисти од покварених сокова, који настају од неподесне хране или од недовољне измјене материје за то је мед изврсан лијек Он чисти и кријепи.

Благотворни утицај меда не оснива се само на томе што има много шећера у њему него што има и других ствари, етеричнога уља и биљних соли, као и што има мравиње кисјелине у њему, и ако доста мало. Мед је дакле дијететична храна и лијек, каквог, наравно има и у другој храни.

Његова главна важност састоји се у томе, што његови храњиви састојци брже прелазе у крв, него друга храна. Ништа не диже снагу болесника брже, него када једе меда онолико и онда, колико и кад устреба, сувише, и лупање срца медом се умири. Нарочито мед обично живце јако умирује, ако га непрестано једеш.

И нашим блиједим дјевојкама веома се препоручује мед, исто тако треба га дјеци давати, код које се показују први почетци крвних ногу, или тако зване „инглеске болести". Наравно, да се ту морају и други услови испунити, који се тичу уздржавања здравља. Мед сам то чинити не може.

Најбоље храни мед, ако се заједно с другим јелом једе. За то је добро, да се једе с млијеком или млијечним јелима. Најбољи је кувани мед, јер ни у чем не узнемирује желудац, особито у оним приликама, гдје ти се од њега подригива или тужи.

По свему овом, што смо овдје рекли, нема сумње, да мед не само храни, него он помаже и здрављу. Ни једна газдарица нека се не плаши купити овај „слаткиш"; јер треба да помисли, да се тим други издатци, као и труд и мука око обољења, особито мале дјеце, приштеде. У осталом, ми плаћамо још више за младо масло, које се намаже на хљеб, него за мед; ако пак домаћица неће да својима ускрати ужитак масних јела, нека им мало меда намаже на хљеб с маслом; изврсно им то прија. Како онда мед дјејствује као храна и лијек, нека домаћица сама оцијени.

„Нар. Нов."

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 22 априла.

(Одликовање). Њ. Кр. В. Господар благоизволио је одликовати г. барјактара Бошка Мартиновића V-им степеном Данилова ордена.

(За српску гимназију у Пљевљима.) Друштво „Цетињска Читаоница" уз судјеловање чланова овдашњег занатлијско-тамбурашког друштва и ученика наше богословско учитељске школе приредило је у четвртак, 21. о м, у част дана рођења Њ. Кр Височанства Књагиње Милене у „Зетском Дому" свечану забаву, чији је чист приход намијењен у корист подизања српске гимназије у Пљевљима. Забаву, која је у сваком погледу испала на опште задовољство, изволјели су посјетити Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија, скоро сви овд. дипломатски представници с госпођама и најотмјеније наше грађанство.

(Сједница одбора општине вароши Цетиња). На потоњој својој редовној сједници, коју је држао одбор општине вароши Цетиња у четвртак 14. овог мјесеца посвршавано је више питања, од којих помињемо важније: 1) одређен је начин, којим ће се повући из саобраћаја стари цигар-папир, који се затекао у држави, да би се отворило мјесто продаји цигар-папира, који општина цетињска набавља, имајући право на монополисање тог артикла; 2) стављена су поново на снагу извјесне правила о прегледу животних намирница на овдашњем тргу, а нарочито меса, које ће се од сад дијелити на четири врсте по мјесту на живинчету, те ће му према томе и цијене бити различите; 3) замолиће се неколико страних лица, да у друштву с неколико општинских одборника проуче питање о једној привременој лутрији, која би се по допуштењу Књ. Владе обавила у корист зидања зграде за основну школу на Цетињу; 4) одређена је цифра, која се је о Ускрсу одијелила мјесној сиротињи и том приликом је ријешено да се пок. Митрополиту Висариону Љубиши и пок. Милану Савићеву Поповићу, који су завјештали куће овдје на Цетињу за помагање цетињске сиротиње, држи од стране општинске Управе парастос сваке године, а то ће се чинити и онијема, који би овакве легате и у будуће чињели.

(Други парни млин на Цетињу). Г. Бећо Османов, трговац из Подгорице, подигао је са својим друштвом овијех дана покретни парни млин на Цетињу. Овај се млин за сада налази на горњој, сјеверној, страни Цетиња, пошто је онај раније подигнути парни млин г. Ђ. Секулића, постављен на доњој страни Цетиња. Знајући, на колику је муку наш сељак, особито у горњим нашим крајевима, што за вријеме великих суша мора да изгуби често дан два хода, док самеље жито, настојање г Бећа Османова, који је шљедово примјеру г. Секулића за похвалу је и жељети је, да се и други имућнији грађани у безводним крајевима Црне Горе угледају на власнике цетињских парних млинова, који својим заузимањем користе не толико себи, колико народу.

(Промјена пловидбеног реда брзе линије Трст-Котор). Угарско хрватско паробродско друштво јавља, да је одлучило преиначити своју брзу линију Трст-Котор у још бржу, те јој је промијенило пловидбени ред тако, да ће пароброд полазити из Трста сваке недјеље у 8 сати у јутро, а долазити у Котор понедјељником у $5^1/_2$ сати по подне. А, на повратку, полазиће из Котора у сриједу у 8 сати у јутро и долазити у Трст четвртком у 4 сата и 5 минута. Тиме је трајање пута снижено на поласку од 45 сати на *35 сати и по,* а на повратку од 48 сати на *32 сата.* Пароброд тицаће, како на поласку тако и на повратку, Задар, Сплет, Корчулу, Груж, Ерцегнови и Котор, а Шибеник и Дубровник изостављени су из овог новог пловидбеног реда

Овај ће нови пловидбени ред ступити на снагу 7. маја о. г. (по нов. кал.).

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

Рат између Русије и Јапана

ПЕТРОГРАД, 18 априла. — Лињевић јавља Цару 16 о. мј: Руске чете навалиле су на Јапанце код вароши Тунгхусиана, те су, протјеравши их из њихових позиција, заузеле Тунгхусиан.

ХОНКОНГ, 18 априла. — Параброд „Stettin“ опазио је ноћу од угорника 30 до 40 лађа балтичког бродовља у заливу Хонгхое. Бродовље је било наредно да отплови.

ТСИНГТАУ, 18 априла. — Како се гласа, ескадра балтичка са трећом руском ескадром Небогатова усидрила се близу острва Хајнан.

ЛОНДОН, 18 априла. — „Дели Телеграфу“ јавља се из Токија: Овдје се држи, да ће се друга и трећа руска ескадра сјединити 19. о. мј.

ЛОНДОН, 19 априла. — „Дели Мал“ јавља из Сајгона, да се овдје гласа, да је Рожественски пошао пут Филипина, да се тамо сједини с владивосточком флотом и с ескадром адмирала Небогатова.

САЈГОН, 19 априла. — „Хавасова агенција“ јавља, да се ескадра руска налази 40 миља сјеверно од Камрана и залива Банкхој изван територијалних вода. Поморска кочинчинска дивизија мобилизована је, да очува неутралност у француским водама.

ПАРИЗ, 21 априла. — Секретар овдашњег јапанског посланства упитао је француско министарство спољних послова, да ли је француској влади познато, да се балтичка флота налази још увијек у француским територијалним водама. Одговорено му је, да влади зна, да су сви руски бродови оставили француске воде.

ПЕТРОГРАД, 22 априла. — Лињевић јавља Цару 20 о. мј.: Једно одјељење козака ненадно је затекло један јапански ескадрон и на њ навалило. Убијен је један јапански официр, више подофицира и коњаника, а 11 их је заробљено.

МАЛАКА, 22 априла. — „Рајтер“ јавља, да је руска ескадра, која се састојала из 4 ратна брода, једне крстарице, једне канонијерке и пет бродова за угаљ, прошла овуда по подне, пловећи према југу.

АМОЈ, 22 априла. „Рајтер“ јавља, да је потоње недјеље дуж јужне обале Китаја бијесниo јаки вјетар — тајфун.

МЛЕТЦИ, 17 априла. — Голуховски стигао је овамо у $10^1/_2$ сати прије подне. Са Титонијем имао је два састанка. Између оба државника постоји потпун споразум гледе свих важних питања.

ПАРИЗ, 17 априла. — Инглески краљ стигао је овамо

МОСКВА, 18 априла. — Овдашњи физикални музеј изгорио је јуче послије подне. Штета је огромна.

ПЕТРОГРАД, 18 априла. — Царским указом позван је губернатор Кавказа гроф Воронцов-Дашков у Држ. Савјет и постављен за члана министарског вијећа. Исто тако позван је и генерални ађутант Грипенберг у Држ. Савјет. Вицеадмирал Авелан произведен је за адмирала.

МЛЕТЦИ, 18 априла. — Голуховски отпутовао је у Беч. Растанак са Титонијем био је веома срдачан.

ПАРИЗ, 18 априла. — Инглески краљ посјетио је предсједника Лубе-а и задржао се код њега пола сата. Иза тога је Лубе одвратио посјету краљу Едуарду. Доцније је краљ примио министра Делкасе-а.

ПЕТРОГРАД, 19 априла. — Ускршњи празници прошли су овдје потпуно мирно.

ВАРШАВА, 19 априла. — На тргу Витковском сукобило се јуче 5000 радника с војском. Војници су пуцали на раднике, од којијех је 31 убијено и 15 рањено Доцније је полиција нашла још 60 мртвих и рањених. У јерусалимској улици навалили су радници на војску, па је и ту 25 радника убијено, а 25 рањено.

БЕЧ, 20 априла. — Краљ саксонски стигао је овамо. Дочекао га је Ћесар и надвојводе.

ЛОДЗ 20 априла. — Радници оставише 18 о. мј. рад у фабрикама, ушљед чега су ове затворене. Број радника, који не раде, износи 75000.

МЛЕТЦИ, 20 априла. — Њемачки цар и царица стигли су овамо својим бродом.

ВАРШАВА, 20 априла. — Немири раднички продужили су се и данас. Убијено их је 31. Данас се ред повраћа и народ добија свој обични изглед. Само још гдјекоје фабрике не раде.

ТЕХЕРАН, 21 априла. — Перски шах поћи ће на пут у Јевропу 24. о мј.

СОФИЈА, 21 априла — У многим варошима, нарочито у Пловдиву, Варни и Бургасу продужују се демонстрације против Грка.

ЦАРИГРАД, 21 априла. — Гласа се, да је Султан позвао бугарског књаза да дође у Цариград, али у мјеродавним круговима о томе ништа није познато.

СОФИЈА, 22 априла. — Неоснован је глас, да је књаз бугарски позван од Султана у Цариград.

ВАРШАВА, 22 априла. Нереди раднички још се понављају.

ЛОНДОН, 22 априла. — Инглески краљ стигао је овамо и одмах по свом доласку позвао је к себи министре Балфура и Ланедаона.

МЛЕТЦИ, 22 априла. — Њемачка царска породица отпутовала је у Берлин.

Службене објаве.

С Т Е Ч А Ј.

На основу ријешања Књ. Обл. Суда у Подгорици од данас, под број горњи отворен је стечај над презадуженом масом Беће Секнића и синова му из Подгорице, и овим се позивају дужитељи исте масе, да се са својим потраживањима — који то досле учинили нијесу — уз односна документа, било лично било преко свог заступника јаве овом суду најдаље до дана 9. маја т. г., послије ког дана неће се признати ничије потраживање према исте масе.

Број 598. ex 1905.
IV—1904—237.

У Подгорици, 9. аррила 1905. г.

Из канц. Књ. Обл. Суда.

Р. 90 Бр. 82 2—2

О Г Л А С.

Износе се на јавну продају доље описане непокретности Лазара Дробњаковића из Грахова, које су процијењене 2160 круна.

Продаја ће се извршити у канцеларији капетанског суда у Грахову.

За продају су одређена три рока: 28 априла, 28 маја и 28 јуна 1905 г. у 9 сати прије подне.

На прва два рока неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на трећем и ниже, али никако испод $^2/_3$ процијењене вриједности.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процјене.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, дужникови повјериоци и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

Једна кућа у варошици Грахово, на два боја, озидана добрим материјалом, покривена тиглом, дуга 7 а широка $6^1/_2$ метара, доњи бој уређен за дућанску радњу и има право на пола портика који је у исту, на горњем боју има двије уређене собе, уз исту има и 108 □ м. баште која је ограђена клачним зидом а у њој има и једна тезица. Кући припада $^1/_2$ рала орачице које се находи на крају варошице, а тако и 70 товара загашеног клака и нешто израђеног камена.

Кућа граничи: од истока кућом и дуж авлије Сима Ћатовића, од запада кућом и авлијом Андрије Катурића, од југа лице к вароши а од сјевера „челинским потоком“. $^1/_2$ земље на крај варошице. Граничи: од истока и југа земљом Петра Баничевића, од запада земљом кап. Акима, а од сјевера путом који води из вароши уз поље.

Број 205—134—1905
Грахово 28 марта 1905 г.

Кап. Аким Даковић.

Р. 260 Бр. 86 1—1

Приватне објаве.

НА ОСОБИТУ ПАЖЊУ

Пошто је продаја разних предмета по 50. хелера, од неколико година у Бечу произвела велику сензацију због невјеровато ниске цијене појединих предмета, то, *одговарајући на многа питања*, најављујем са овим, да ћу те исте предмете и у провинцију продавати без икаква додатка по *50 хелера* сваки комад, те тако ће сваки купац и у најмањем мјесту за мали новац моћи добити добре ствари.

На захтјев шаљем свакоме бесплатно мој цјеновник о разним предметима, који коштају сваки по 50 хелера.

Број 18.
Огледало
28. см. високо, 19. см. широко елегантно израђено, свијетло или тамно
50. хелера.

Број 15.
Мастионица
врло лијепа и практична комад
50 хелера.

Dichters Warenhaus
Wien XVI/2, Gründsteingasse 24

Р. 130 Бр. 1 7—10

ПОШТАНСКЕ МАРКЕ

као црногорске нове и старе емисије, као и балканскијех држава купујем и молим за цијену истијех.

Феликс Видеки.
Budapest. Харшибазар.
„Трговина Марака“.

П. п. Бр. 2 9—10

П. п. Бр. 33 4—15

Употребљене м рке српске, црногорске, босанске и т. д по најбољој цијени купујем. Уз пошиљање цијене моли

Troppau (Österreich)
Annagasse 1. **Johann Miksch,**

Р. 20 Бр. 56 1—2

Потписана даје на јавно знање, да се 1-ем Маја о. г. отвара публици

ЉЕКОВИТО КУПАЛИШТЕ

јодне — сумпорне и мрвле воде
у

РИЈЕЦИ ДУБРОВАЧКОЈ

(Мокошица)

Љековита вода извире на истом мјесту, гдје је саграђено купалиште, а анализована је од г. *Е. Лудвиг-а*, проф. на бечком университету, и пронађена је љековитом за ове болести: — Улоге (гута), вртње (роматика), кожне и сифилитичне болести, хроничне болести пробавнијех органа, болести на јетри и на слезенима и неврастеничне болести.

Завод је снабдјевен купељима поменуте љековите воде, на разне температуре, као што и *купељима мрвле воде* и *купељима на пару*, а све је то удешено према најмодернијим купалиштима. Осим тога завод пружа болесницима удобнијех станова у самој згради и *рестауранш*.

Пећи на пару. Вентилатури. Питка вода навраћена са извора Ријеке. *Лијечник у заводу.* Тачна служба. Купалиште је отворено кроз сву годину. Омнибус сваке уре креће из Дубровника у Батаховину, гдје болесника чека барка за пријевоз. — За потање обавијести обратити се писмено потписаноме, а брзојавно на: „*Thermotherapia Ombla Rogusa.*“

Управа Љековитог Купалишта јодне — сумпорне и мрзле воде у *Ријеци Дубровачкој.*

П. п. Бр 57 1—15

---

†

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Приликом смрти нашег милог и никад непрежаљеног сина односно брата и синовца

ЛАЗАРА

сматрамо за особиту дужност и овим путем изјавити своју искрену и вјечиту захвалност свима онима, који, било лично, писмено или телеграфски узеше учешћа у нашој преголемој жалости и тиме дадоше видљива знака своје велике љубави према покојнику, а нама учинише, да нам је лакше подносити овај по нас претешки удар.

Нека је особита хвала Њ Високанству Књазу Мирку на указаном нам високом саучешћу, особита хвала министру војном господину Војводи Пламенцу, који посла свог нарочитог изасланика, да испрати покојника до вјечне куће, — и г. г. официрима стојеће војске на послатом дивном вијенцу.

И још једанпут свима и свакоме вјечита хвала.

Тушина, 18. априла 1905 год.

Ожалошћени родитељи:
Милан и Вукосава Церовић
с породицом.

Р. 128 Бр. 58 1—1

---

†

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти и погреба нашег нигда непрежаљеног мужа, брата и стрица

ПЕРА М. ПРЉЕ,

који се у својој 60 години старости, послије дугог и тешког боловања пресели у вјечност 14 овог мјесеца.

Овим путем изјављујемо нашу вјечиту благодарност друштву љубоњске читаонице које је у кућу на мрвачки одар положило вијенац, као своме добротвору, а од стране друштва опростио се са покојником г. поп Мило Вучковић са дирљивим говором.

Особита хвала г. г. попу Милу Вучковићу попу Стеву Дрецуну, који су свршили над покојником св. обред.

Са свег срца хвала пријатељима: Стојановићима, Кустудијама, Црмничанима, Цеклињанима и нашој браћи Љубоњанима, који у великом броју допратише покојника до вјечне му куће.

Такође свијема хвала, који ма којим путем нама изјавише своја саучешћа и у неколико нам жалост ублажише.

Љубоњ, 16 априла 1905

Ожалошћени:
Супруга: Маре; синовац Стеван Ј. Прља
са свом родбином.

Р. 140 Бр. 59 1—1

Својој мајци

МИРИ

даваћу четрдесетодневни помен у понедељак 25 априла у 8 сати из јутра, о чему извјештавам своје познанике, пријатеље, другове и сроднике молећи за учешће

Дешиће, 22. априла 1905.

Ожалошћени син:
Марко Ј. Томовић.

Р. 33 Бр. 60 1—1

Уредник: проф. Живко Драговић Издавалац: Државна Штампарија. У К. Ц. Државној Штампарији.